

A Nyíregyházi Jótékony Nőegylet rövid története

A 18. századtól újratelepülő Nyíregyházán az árvaellátás intézményesülésének első lépése a Jótékony Nőegyletbe tömörült helybeli asszonyok, lányok által létrehozott árvaház volt.

Az országban elsők között létrejött árvaházban, amely 1868 elejétől egy bérbbe vett nádfedeles kis házban kezdte működését, a Nőegylet 4 árváról gondoskodott. Később a növendékek száma folyamatosan emelkedett. 1870-ben nagy lépést tettek előre a ház megvásárlásával. Ekkor már 8 lányt láttak el. Az 1886-ban elkészült alapszabály szerint az akkor már több mint száz tagot számláló egyesület 16 lány neveléséről gondoskodott. A széles körű támogatásnak is köszönhetően házimunkára, kézimunkára, kertészkedésre, sütésre, főzésre, vasalásra, varrásra, foltozásra, kötésre, horgolásra, meszelésre, baromfityezésre, sertéshizlalásra és más hasznos házi teendőkre tanították őket. A 2–16 év közötti lányokat arra készítették fel, hogy jó szolgálóvá, majd szobalánnyá váljanak és a megélhetésük biztosított legyen. Az első világháború után nagy változás következett be: az alapítványi fenntartásúvá vált árvaház internátusként működött. Ekkor középiskolás hadiárvaék éltek itt.

Az árvaházat 1931-ben zárták be. Nem sokkal később feloszlott a majdnem száz éven át a lányok oktatását, ipariskolai nevelését is felvállaló Jótékony Nőegylet is.

*

A Nőegylet megmaradt iratainak lelőhelye: HU-MNL-SzSzBML-X.201. Nyíregyházi Nőegylet iratai, 1853–1880.

Az egyesület működéséről alkalmanként beszámolt a helyi Nyírvidék - Szabolcsi Hírlap.

Az egyesület történetéről Kujbusné Mecsei Éva: Árvák őrangyala: a nyíregyházi Jótékony Nőegylet (megjelenés alatt)

Alapítványi Erzsébet árvaház, Nyíregyháza.

Alapítványi Erzsébet árvaház, Nyíregyháza.

Alapítványi Erzsébet árvaház, Nyíregyháza. (Sőtötördői nyaraltatás.)

<https://digitalia.lib.pte.hu/hu/felsodriethomai-pettko-szandtner-aladar-a-magy-kir-allami-gyermekvedelem-4943#page/87/mode/1up>

<https://digitalia.lib.pte.hu/hu/felsodriethomai-pettko-szandtner-aladar-a-magy-kir-allami-gyermekvedelem-4943#page/86/mode/1up>

<https://digitalia.lib.pte.hu/hu/felsodriethomai-pettko-szandtner-aladar-a-magy-kir-allami-gyermekvedelem-4943#page/85/mode/1up>

A NYÍREGYHÁZI JÓTÉKONY NŐEGYLET TAGJAI

Név	Év ¹	Tisztség
Adorján Ferenc	1900	jegyző
Barzó Mihályné	1867	
Básthy Barnáné Nikelszky Erzsébet	1883–1913	pénztáros, számvizsgáló
Báthory Istvánné	1900	
Benczúr Miklósné	1867	
Benkő Istvánné	1851	főbíróné, elnök (1851)
Bodnár István, dr.	1893	jegyző
Bodnár István, id.	1867	titkár (1867)
Bodnár Istvánné	1868–1880	elnök, alelnök
Bónis Sámuelné	1867	
Chotvács Ágostné	1889	pénztáros (nőipariskolai)
Dessewffy Marianna, grófnő	1884	védnök
Belohorszky Ferenc, dr.	1938	titkár
Flegmann Jenőné, dr.	1909–1913	alelnök
Hoffman Emil, dr.	1915	árvaház orvosa
Kállay Rudolfné, dr.	1900	választmányi tag
Kelemen Adolfné, dr.	1900	választmányi tag
Kerekes Pál, dr.	1909–1913	jegyző
Korányi Endréné, dr.	1913–1915	alelnök
Müller Ferenc, dr.	1927–1935	titkár
Ruhmann Kornélné, dr.	1935	alelnök
Draskóczy Sámuelné	1866–1870	elnök (1866)
Fest Lászlóné	1890	pénztáros
Flegmann Lipótné	1896	alelnök
Grenczy Andor	1851	óvodavezető, városi tanácsos, titkár
Groák Zsigmondné	1867	
Gyurcsány Ferencné	1900	
Halasi Jánosné	1900	számvizsgáló
Harstein Sándorné	1935	alelnök
Hudák Károly	1867–1874	jegyző
Jóba Elek	1909–1913	titkár h.
Jóba Elekné	1900	
Juhász Eteléné	1867–1909	alelnök
Juhász Kálmánné	1868	szertárnoknő
Keresztessy Istvánné	1900	
Klár Gusztávné	1900	alelnök
Kobilitz Ottilia	1867	pénztáros (1867)
Korányi Imréné	1867–1900	elnök
Kovách Bella	1893	pénztáros
Kovách Elekné	1866–1935	alelnök (1866–1896), díszelnök
Kovách Gerőné	1867–1889	elnök
Kovách Károlyné	1867–1885	szertárnok
Kovács Mihályné	1874	elnök
Krasznay Sándor	1867	jegyző
Krasznay Gáborné	1867–1880	alelnök
Kubassy Arthurné	1900	számvizsgáló
Leffler Sámuel	1874–1915	jegyző, titkár
Leffler Sámuelné	1890	pénztáros (nőipariskolai)
Májerszky Béláné	1867–1900	pénztárnok, alelnök, elnök
Máthé György	1867	jegyző
Maurer László	1894–1896	jegyző
Meskó László, dr.	1867–1880	titkár, főjegyző

¹ Az adatelőfordulás éve.

Név	Év ¹	Tisztség
Mészáros Gyula	1904	jegyző
Moesz Béla	1867	jegyző
Novák Gyuláné	1896	pénztáros
Palánszky Sámuel	1867	jegyző (1867)
Palánszky Sámuelné	1867–1885	alelnök
Palatitz Lajos	1867	jegyző
Palicz Lajosné	1896	szertárnok
Pazár Istvánné	1896	pénztáros
Popp Györgyné	1900	alelnök
Riszdorfer Jánosné	1867	
Saáry Sándor, dr.	1889	helyettes jegyző
Schir Vencelné	1867	
Szabó Lajos	1904	jegyző
Szamuely Aurélné	1867–1885	alelnök
Szesztay Károlyné	1867–1884	pénztárnok
Szesztay Zoltán	1895	jegyző
Szohor Pálné	1935–1944	elnök
Tahy Miksáné	1909–1913	pénztáros
Liszkay Károlyné Sexty Judit	1927–1944	alelnök
Trsztványászky Sámuelné	1851	főbíróné, alelnök (1851)

Az árvaház gondozottjai

1870

1. Major Verona, 9 éves, rk. *²
2. Nagy Mária, 8 éves, rk. *
3. Zemen Ilona, 6 éves, ág. ev. *
4. Cservenák Juliánna, 6 éves, ág. ev. *
5. Árva Anna, 3 éves, rk. *
6. Veres Juliánna, 2 éves, ref.*
7. Káposztásy Zsuzsánna, 11 éves, rk.
8. Tamásoczki Zsuzsánna, 6 éves, ág. ev.

1909

1. Gurbán Erzsike, 3 éves, gk.
2. Kókál Erzsike, 7 éves, ág. ev.
3. Belánszki Ilona, 8 éves, rk.
4. Kocsány Erzsike, 8 éves, rk.
5. Rákó Anna, 8 éves, gk.
6. Beke Esztike, 9 éves, ref.
7. Birta Veronka, 9 éves, gk.
8. Fertály Mariska, 10 éves, ág. ev.
9. Simkovics Erzsike, 10 éves, ág. ev.
10. Magna Erzsike, 11 éves, ref.
11. Havasi Mariska, 11 éves, gk.
12. Korda Juliska, 12 éves, ref.
13. Korda Boriska, 13 éves, ref.
14. Magna Mariska, 13 éves, ref.
15. Gál Erzsike, 13 éves, gk.
16. Balogh Mariska, 14 éves, ref.

1913

1. Trehoszky Ilonka, 3 éves, ág. ev.
2. Nácsik Annuska, 5 éves, ref.
3. Mráz Etelka, 6 éves, ref.
4. Mráz Linka, 6 éves, ref.
5. Hrenko Juliska, 7 éves, ref.
6. Palicz Gizike, 7 éves, ág. ev.
7. Palicz Mariska, 8 éves, ág. ev.
8. Szekretár Etelka, 10 éves, ág. ev.
9. Farkas Rózsika, 10 éves, ref.
10. Guthi Mariska, 10 éves, ref.
11. Kocsány Erzsike, 11 éves, rk.
12. Belánszki Ilona, 11 éves, rk.
13. Fehér Róza, 12 éves, ref.
14. Beke Eszter, 12 éves, ref.
15. Birta Veron, 13 éves, gk.
16. Fertály Mária, 14 éves, ág. ev.
17. Simkovics Erzsébet, 15 éves, ág. ev.
18. Balog Mária, 18 éves, ref.

² A *-al jelölteket 1868-ban vették fel.